

спеціальностей. Були виявлені випадки зневажливого ставлення до дівчат, надмірного применшення знань та зусиль, посиляючись на нездатність жінки до критичного мислення та до якісного отримання знань. Найпоширенішою формою дискримінації є пріоритетне ставлення до чоловіків та надання їм більш сприятливих умов для отримання знань у вищих навчальних закладах. Розповсюдженим проявом дискримінації є вимагання від дівчат більш наполегливої праці, а також досягнення більшого об'єму знань, ніж очікується від чоловіків.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що не дивлячись на гармонізацію українського законодавства щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, сьогодні проблема гендерної дискримінації в більшості регулюється «де-юре», проте «де-факто» ця проблема не вирішена остаточно. Досягнення гендерної рівності матимуть значний позитивний вплив на Україну, як в економічній площині, так і в соціальній. Дослідження показують, що гендерна різноманітність покращує організацію інновацій та продуктивності. Згідно із результатами опитування, жінки яким надають доступ до освіти на однакових положеннях та на засадах рівності, і, як наслідок, рівні можливості працевлаштування, які в подальшому займаються бізнесом, науковою діяльністю, розробкою проектів тощо, мають такий же високий рівень продуктивності порівняно як і чоловіки. Тому, на нашу думку, запорукою ефективної європейської інтеграції України та виконання нею міжнародних зобов'язань є недискримінація та рівність у сфері вищої освіти. Отже, задля найшвидшого вступу до ЄС, освіта має фокусуватися на впровадженні гендерної рівності та викоринення дискримінації як такої.

Список використаних джерел:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
2. Про вищу освіту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Про освіту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
5. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
6. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105
7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207

Шульга Т. С.,
*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 081 «Право»,
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства,
Київ, Україна*

Бобокал О.М.,
*викладач-методист, спеціаліст вищої категорії,
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства,
Київ, Україна*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті 2 Загальної декларації прав людини ООН 1948 року вперше на міжнародному рівні закріплено норму про рівність усіх людей: «Кожна людина повинна мати всі права і всі

свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового, станового або іншого становища. Крім того, не повинно проводитися ніякого розрізнення на основі політичного, правового або міжнародного статусу країни або території, до якої людина належить, незалежно від того, чи є ця територія незалежною, підопічною, несамоурядованою або як-небудь інакше обмеженою у своєму суверенітеті» [1].

Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, яку було ухвалено 1979 року, Україна ратифікувала 1980 року. Її називають міжнародним біллем про права жінок [8, с. 5]. Країни, які ратифікували Конвенцію, зобов'язані вживати заходів для унеможливлення дискримінації, тобто будь-якого розрізнення, винятку або обмеження за ознакою статі, спрямованих на послаблення чи зведення нанівець визнання, користування або здійснення жінками, незалежно від їхнього сімейного стану, на основі рівноправності чоловіків і жінок, прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській або будь-якій іншій галузі [2].

Кожні чотири роки Україна звітує перед Комітетом ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок про виконання Конвенції та отримує заключні зауваження з рекомендаціями щодо подальших кроків, зокрема необхідних змін у законодавстві, політиці та практиці в усіх сферах: від політичного представництва жінок до становища сільських жінок, від гендерної статистики до викоринення сексизму в ЗМІ [8, с. 6].

Відповідно до статті 24 Конституції України гарантує, що «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом». Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками [3].

Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг, створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством, правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям [3].

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 року визначає основні напрями державної гендерної політики, органи влади, відповідальні за її реалізацію, структурні елементи політики з метою забезпечення паритетного становища жінок і чоловіків в усіх сферах життя. Завдяки цьому закону Україна почала системно розбудовувати національний механізм утвердження гендерної рівності [4].

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06 вересня 2012 року встановлює засади запобігання та протидії дискримінації в Україні. В документі визначені основні форми дискримінації, запровадження принципу недискримінації в законодавстві України, встановлення заборони дискримінації з одночасним визначенням дій, які не вважаються дискримінацією, визначення суб'єктів, наділених повноваженнями щодо запобігання та протидії дискримінації, впровадження антидискримінаційної експертизи, обов'язкової для проектів законів України, актів Президента України, інших нормативно-правових актів, що розробляються Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади [5].

20 грудня 2022 року, Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердив операційний план з її реалізації на 2022–2024 роки [9].

Ця Стратегія визначає базові принципи, цільові групи, стратегічні цілі та завдання щодо реалізації державної політики стосовно забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти. Метою Стратегії є також запобігання та протидія будь-якій дискримінації у сфері освіти для всіх учасників освітнього процесу на всіх рівнях освіти [6].

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1578-р Україна взяла на себе зобов'язання в п'яти сферах: розвивати інклюзивний та гендерно чутливий публічний простір, дружній до сімей з дітьми та маломобільних груп населення; забезпечити наскрізність принципів гендерної рівності в освіті; протидіяти домашньому та гендерно обумовленому насильству; зменшити розрив в оплаті праці жінок і чоловіків; реформувати законодавство у сфері соціальних відпусток, пов'язаних із народженням дитини та доглядом за нею [7].

Упровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти в Україні пов'язане з необхідністю подолати стереотипи за ознакою статі під час формування політики у сфері освіти. Нехтування відмінностями в умовах структурної нерівності призводить до невидимої дискримінації та неможливого розв'язання проблеми дискримінованих груп. Водночас забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків повинно сприяти забезпеченню всім учасникам освітнього процесу в Україні рівних можливостей доступу до освіти і науки незалежно від їхньої статі або інших ознак [9].

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 05.02.2023).

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 груд. 1979 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення: 05.02.2023).

3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення: 05.02.2023).

4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 р. № 2866-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 05.02.2023).

5. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (дата звернення: 05.02.2023).

6. Про затвердження плану заходів з реалізації зобов'язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи “Партнерство Біарріц” з утвердження гендерної рівності: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1578-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1578-2020-p> (дата звернення: 05.02.2023).

7. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-p> (дата звернення: 05.02.2023).

8. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Законодавче регулювання та міжнародні стандарти гендерної рівності: лекція. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 23 с.

9. Уряд схвалив стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-shvaliv-strategiyu-vprovadzhennya-gendernoyi-rivnosti-u-sferi-osviti-do-2030-roku> (дата звернення: 05.02.2023).